

Harry Frank
Professor
KVA

***El – till vad och hur
mycket***

Fagersta
2 april 2009

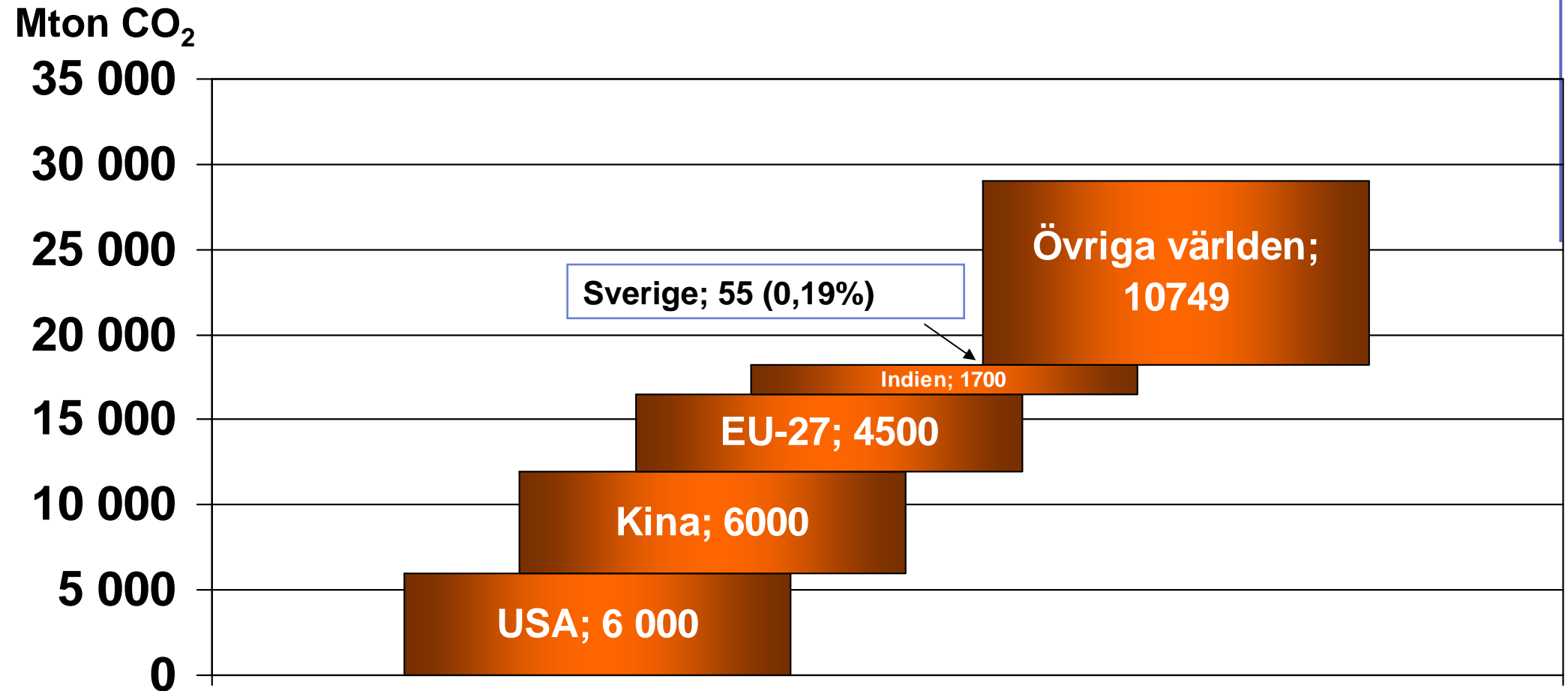
Vem är Harry Frank

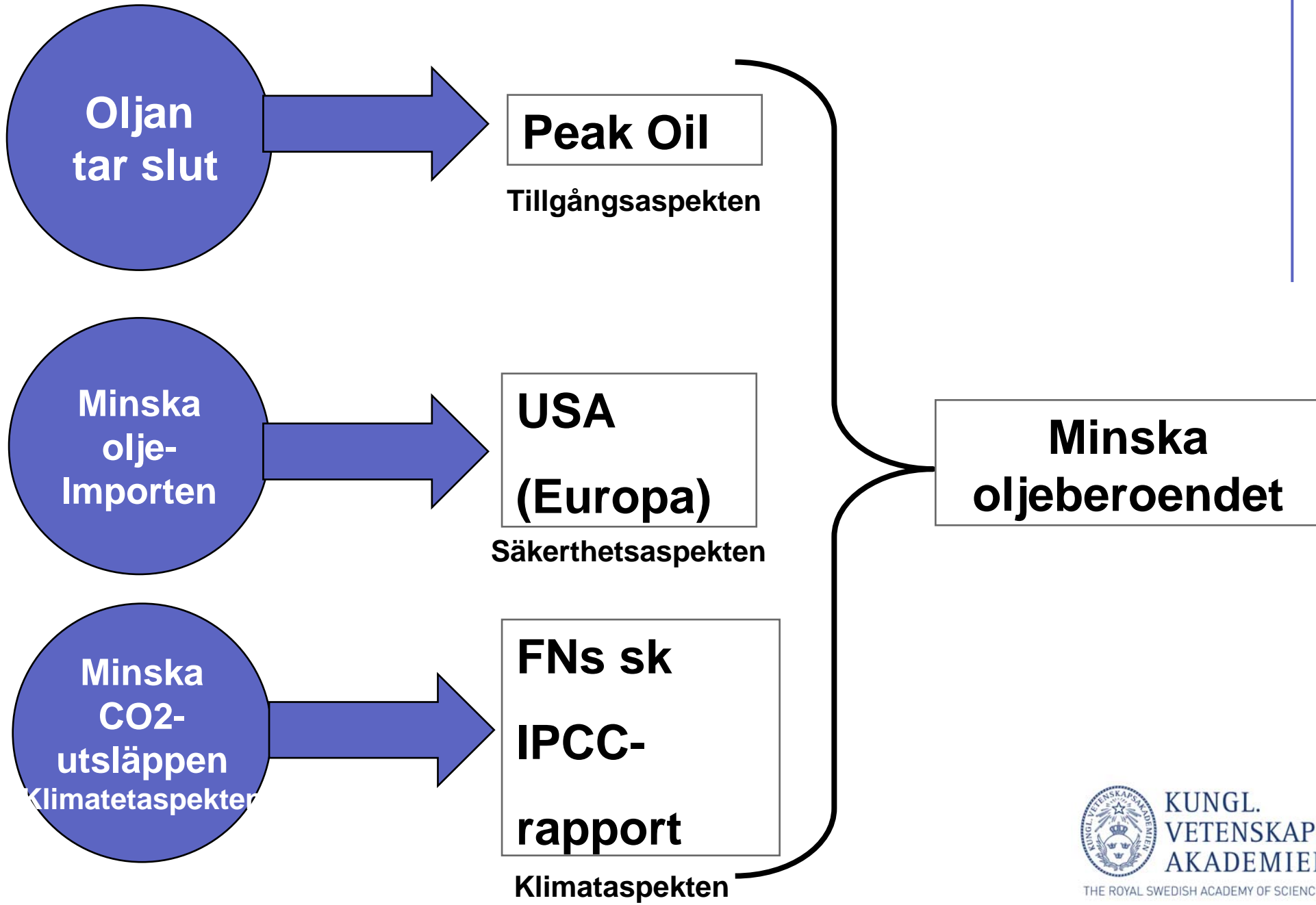
- **Militärson (Boden)**
- **Chalmerist (Göteborg)**
- **Utvecklingsingenjör ASEA (1969-1979)**
- **Byggt upp en division till 60% marknadsandel (1980-90)**
- **Flyttat en verksamhet från Stockholm till Ludvika (1990 – 1994)**
- **Ansvar ABB Corporate Research (1994- 2003)**
- **Ansvar affärsutveckling inom ABB SE (2003 - 2008)**
- **Energiutskottet Kungl. Vetenskapsakademien**

- **Polhemspriset (1990)**
- **IVAs Guldmedalj (1991)**
- **Ledamot av Kungl. Vetenskapsakademien (KVA) Ordf Tekniska klassen**
- **Ledamot av Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) Ordf avd Elektroteknik**
- **Ledamot av Västmanlandsakademien**
- **Hedersdoktor Chalmers 2001**
- **Professor Innovationsteknik Mälardalens Högskola**

Energifrågeställningar

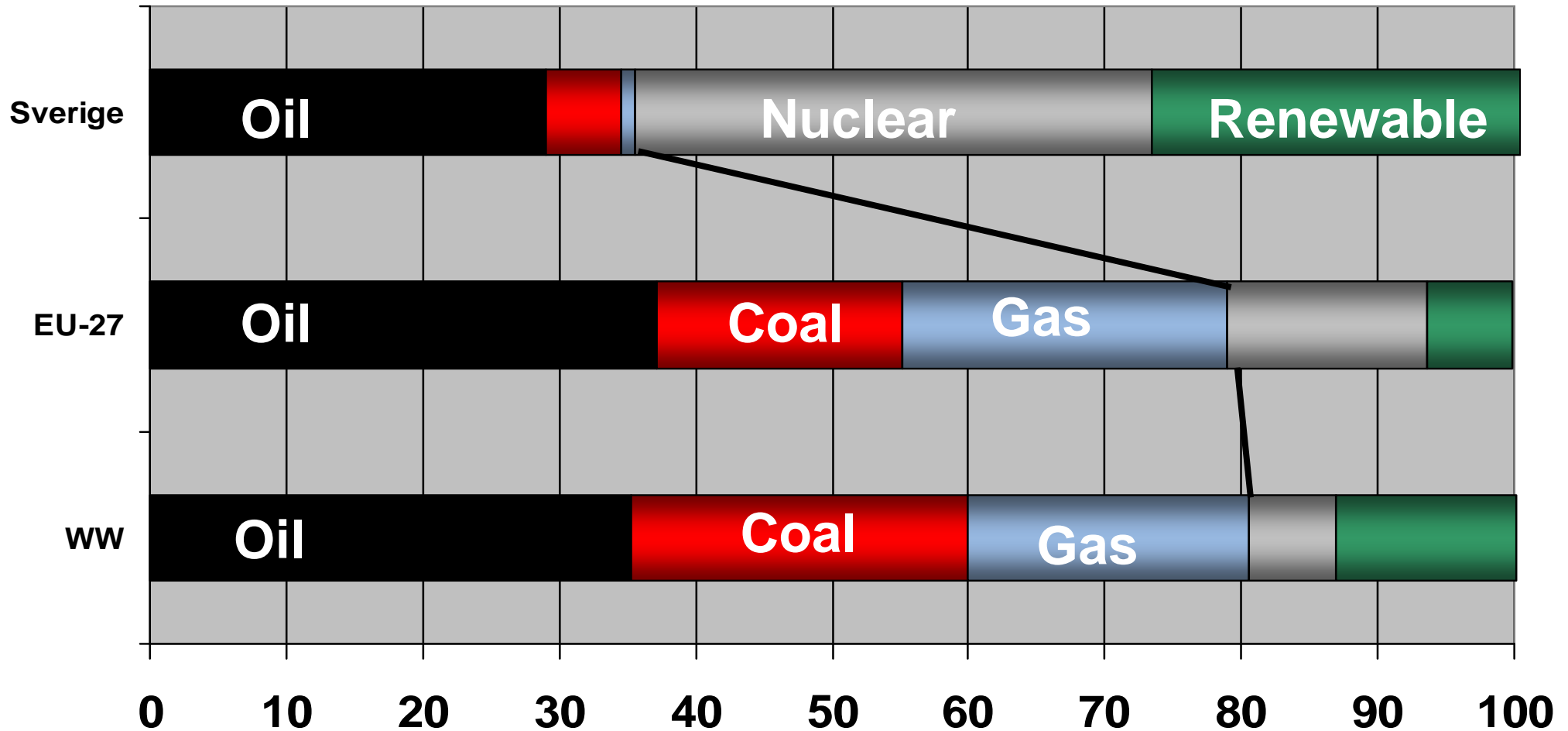
- **Oljan tar slut**
- **Växthuseffekten**
- **Fossila bränslen**
- **Förnybar energi**
- **Biobränsle**
- **Kärnkraft**
- **Etanol/Metanol**

Växthusgasutsläpp från fossila bränslen 29 000 Mton CO₂

Primärenergitillförsel

**”Vi måste minska
elberoendet genom
att satsa på
vindkraft”**

**”Förr gick vi från
ånga till el.**

**Nu skall vi gå från
el till smart energi”**

**Elektriciteten (elen) har kommit på
dagordningen igen tack vare
klimatfrågan, växthuseffekten eller
fokusering på koldioxidutsläppen**

**Men tyvärr bara som ett exempel att
spara dvs**

- släcka lamporna,**
- använda lågenergilampor**
- minska standby-effekten.**

**Förvånansvärt liten tid ägnas åt
hur elen användes och framför allt
vilken nytta elen gör.**

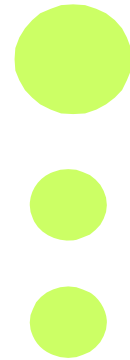
**Elen har förmågan att ge
hög verkningsgrad vid
rätt användning**

**Elen går att produceras
koldioxidfri dvs
klimatvänligt.**

Tänk så fel man kan ha...

“Elektricitet är en okänd kraft, som knappast kommer att få någon praktisk betydelse”

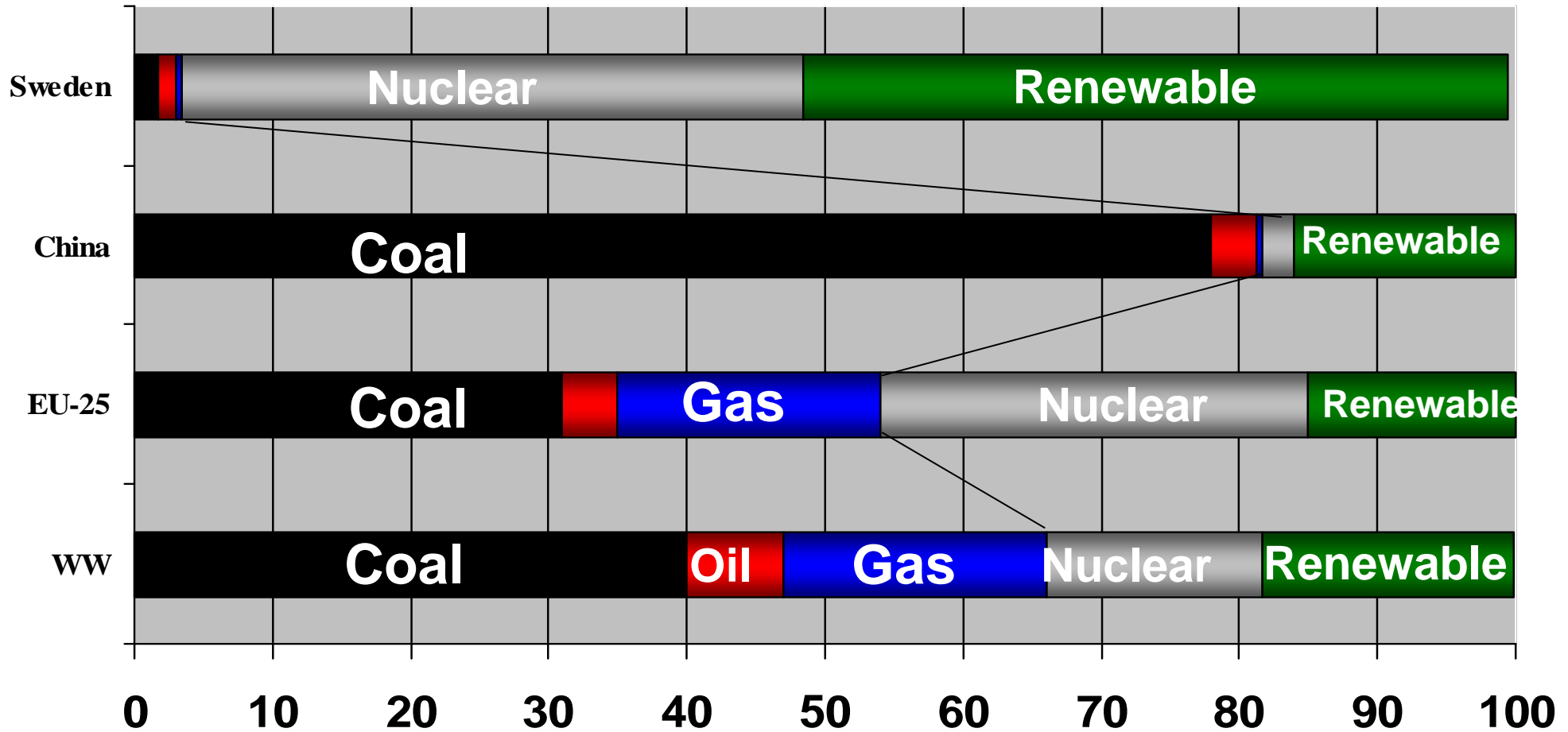
I fysikbok från 1800-talet

KUNGL.
VETENSKAPS-
AKADEMIEN

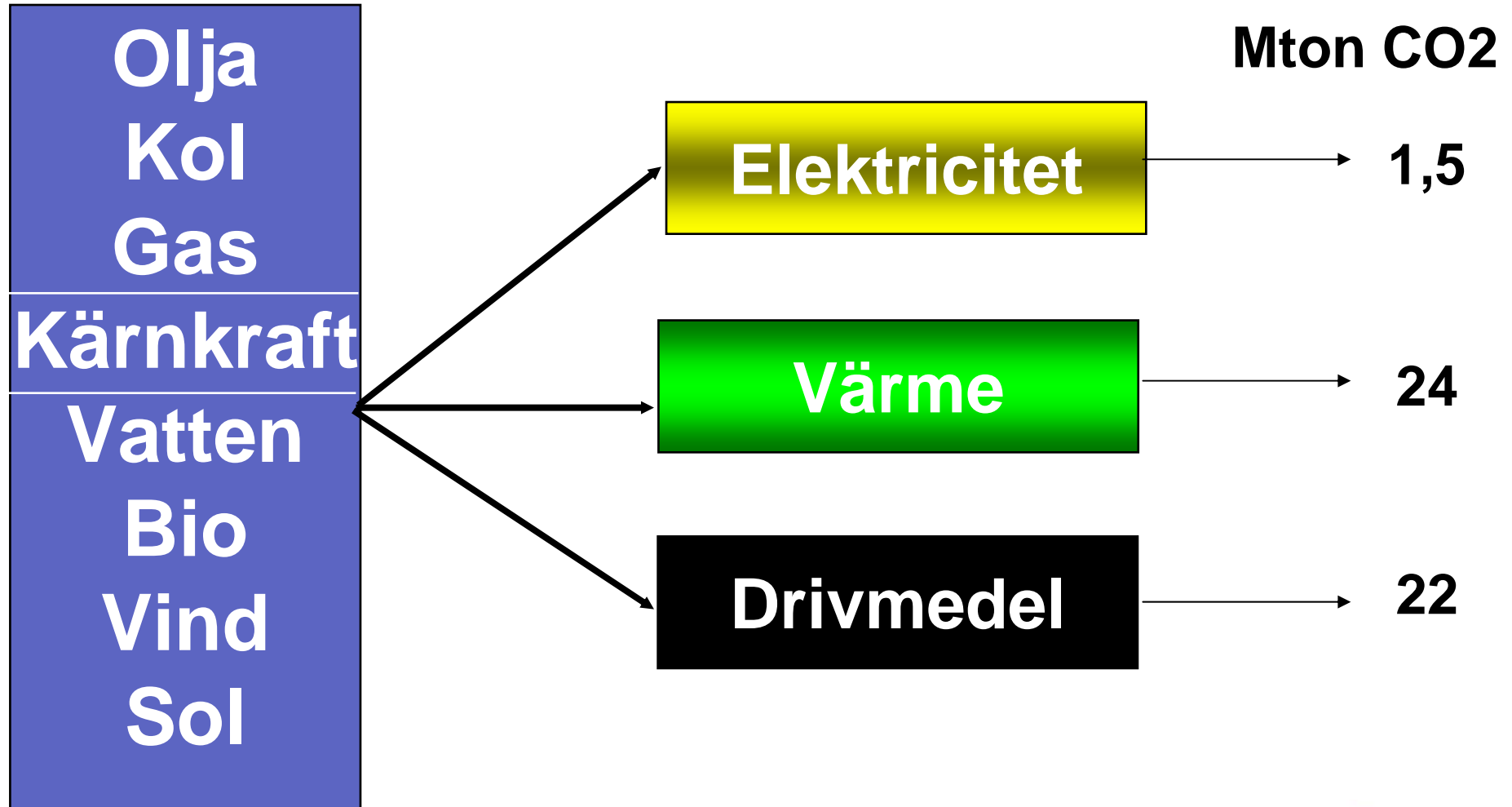
THE ROYAL SWEDISH ACADEMY OF SCIENCES

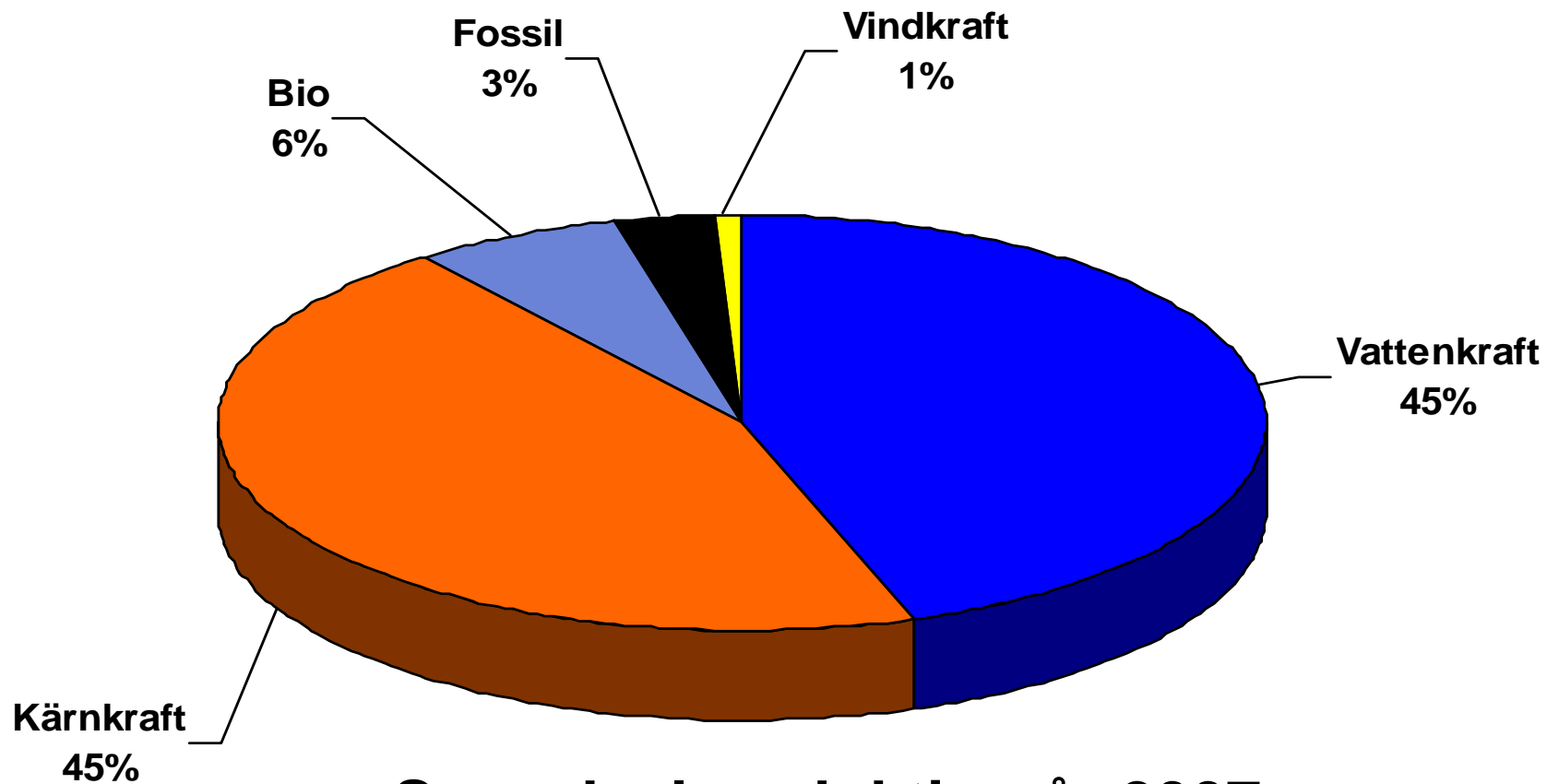
Production of electricity

Primärenergi

Energibärare

Svensk elproduktion år 2007

145 TWh

Källa: Energimyndigheten

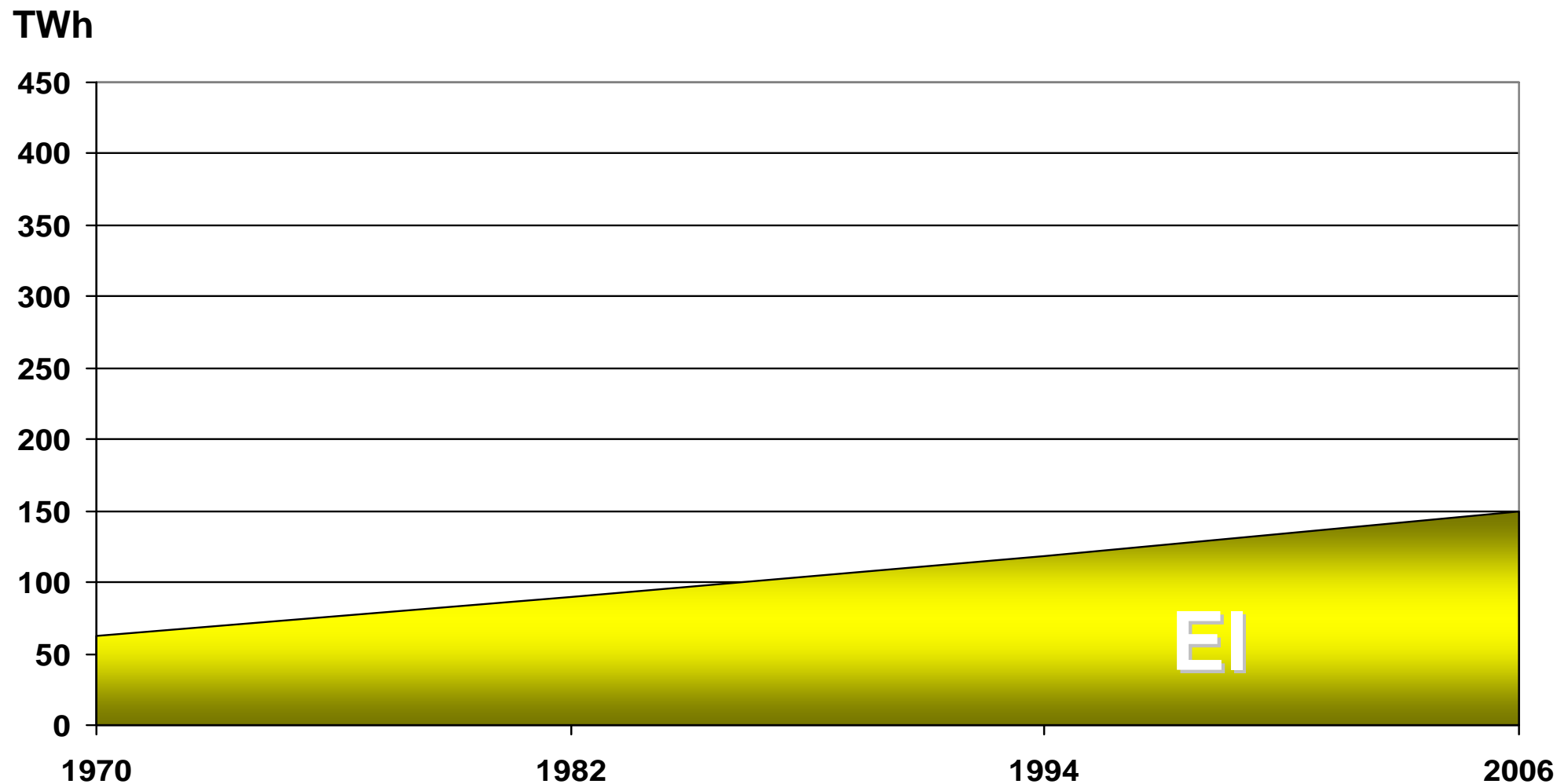
EL 97

i ledningarna

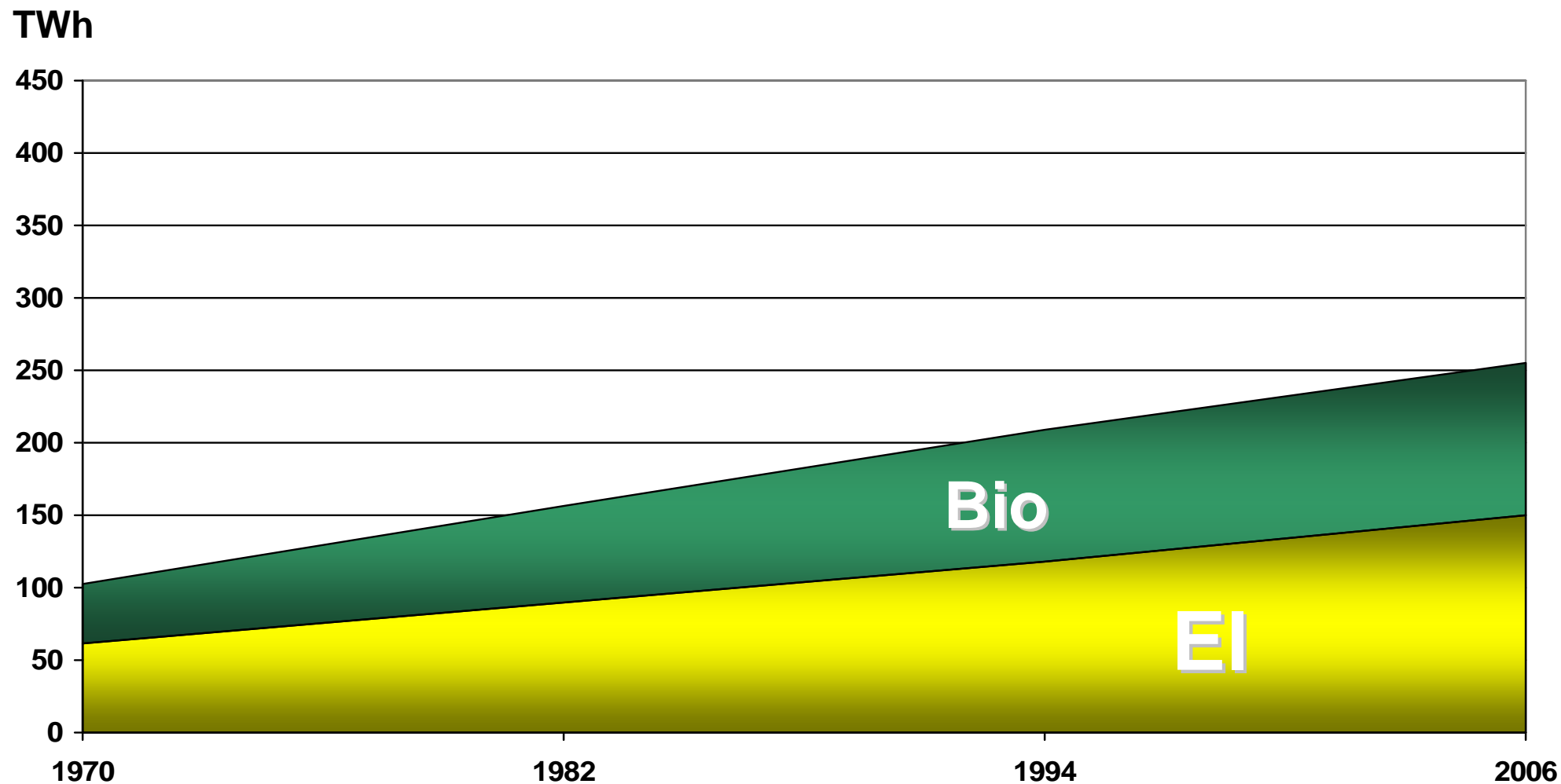
Visste du att:

Ebens andel av Sveriges totala energianvändning har ökat från 20 % 1970 till 35 % 2006 !!!

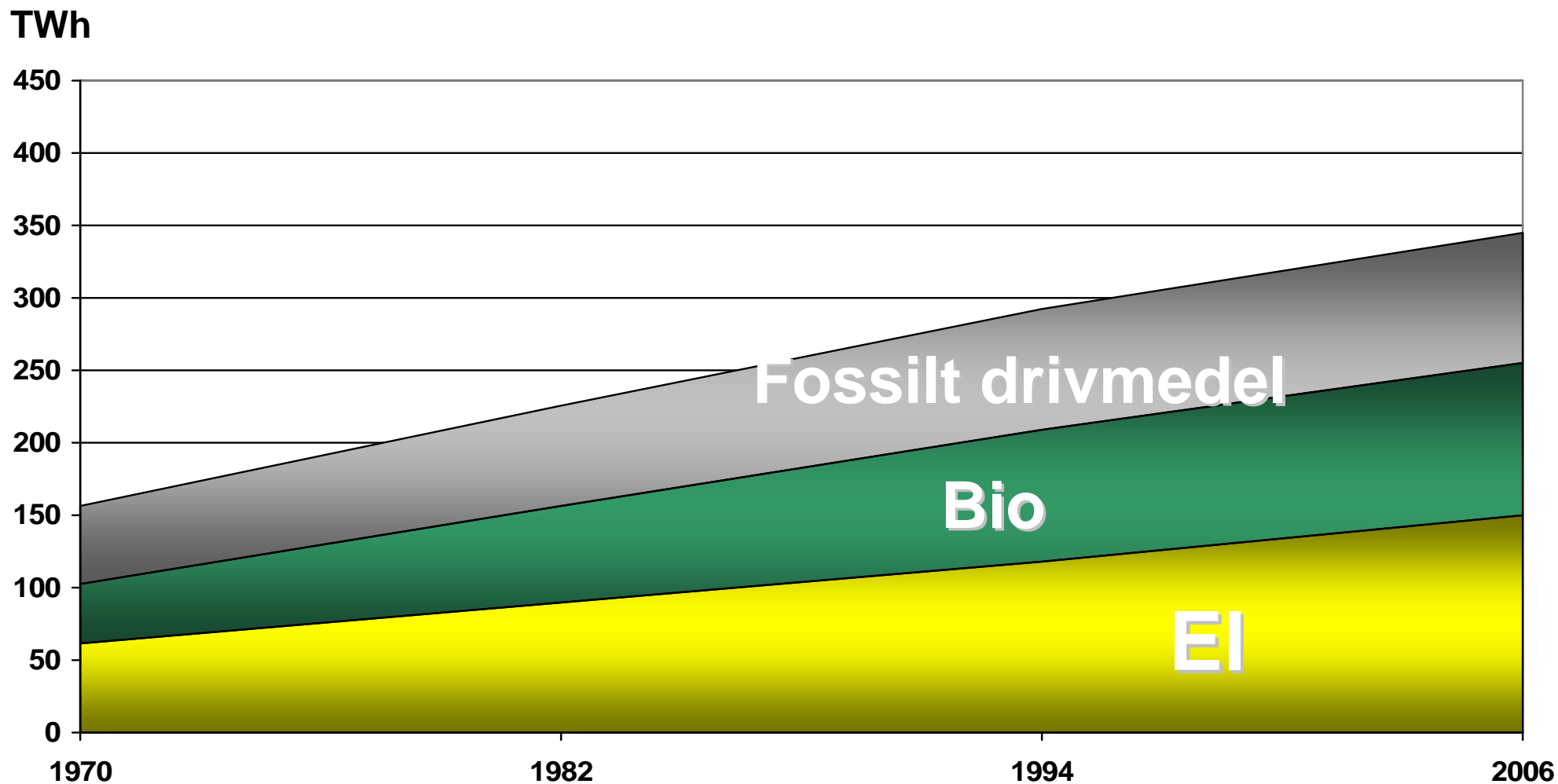
Sveriges totala energianvändning 1970 - 2006

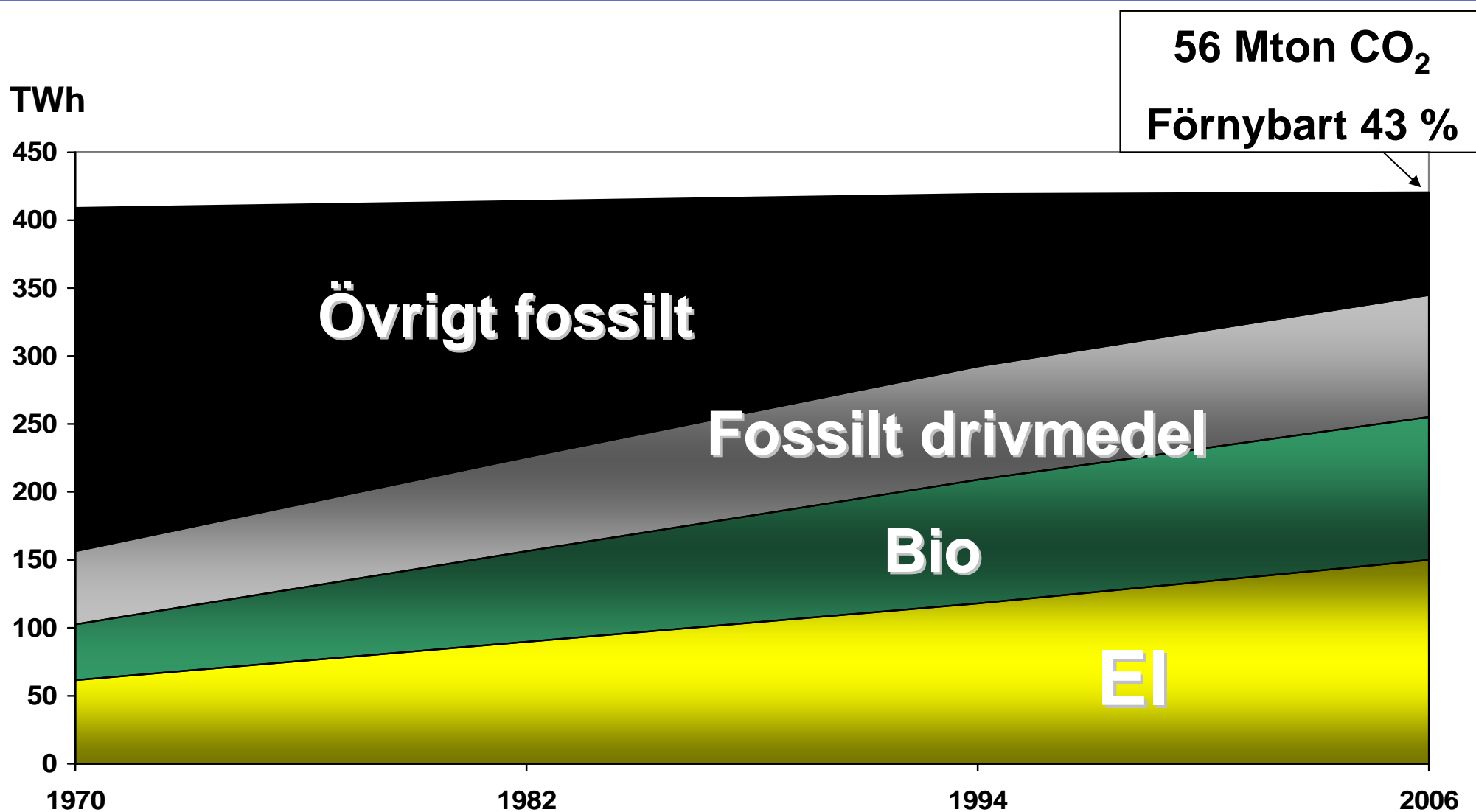
Sveriges totala energianvändning 1970 - 2006

Sveriges totala energianvändning 1970 - 2006

Sveriges totala energianvändning 1970 - 2006

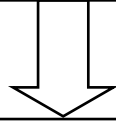

Visste du att:

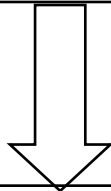
**Sveriges totala energianvändning
har endast ökat med 3 % sedan
1970 !!!!!**

Energieeffektivisering

Energieffektivisering

Verkningsgrad

**Utfört "arbete"
Tillförd energi**

Besparing

Elbesparing- Liten påverkan på utsläppen men frigör el

Elbesparing

Spara el:

- **Släcka onödig belysning**
- **Stänga pumpar/fläktar som går i onödan**
- **Slå av Stand-by-apparater (datorer etc)**

Potential >0,5 TWh

El spar el- Liten påverkan på utsläppen men frigör el

Energieffektivisering ur ett el-el-perspektiv

El spar el:

- **Varvtalsreglerade motorer till fläktar/pumpar etc**
- **Lågenergi/LED-lampor**
- **Lägre belastningsförluster (transformatorer, motorer etc)**
- **Lägre överföringsförluster**
- **Direktel istället för tryckluft**

Potential 5 - 8 TWh

El spar energi- Stor påverkan på utsläppen

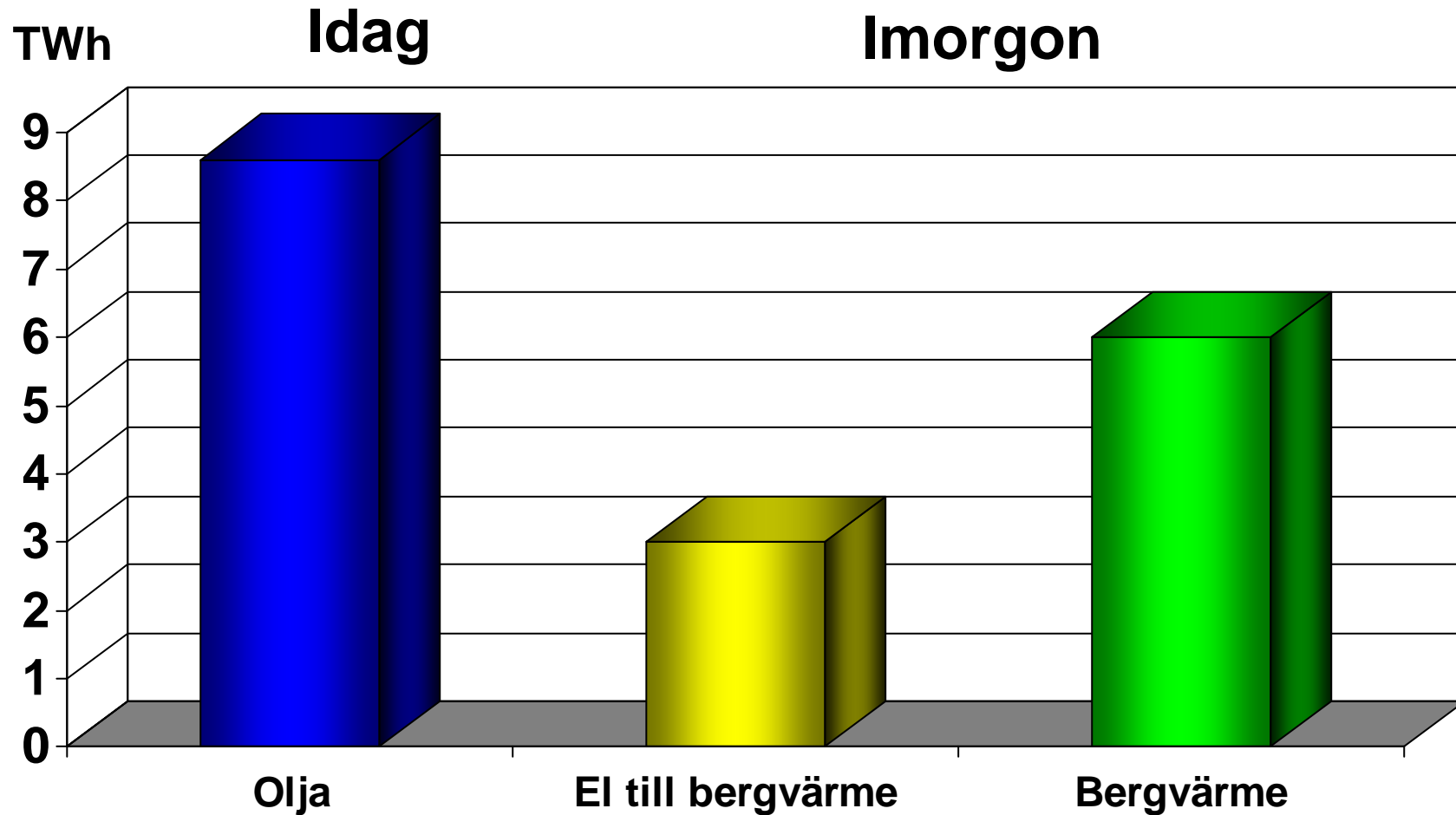
Energieffektivisering ur ett el-energi-perspektiv

El spar energi:

- **Elvärmepumpar istället för olja**
- **El-plug-in-hybridbilar istället för bensin/diesel**

Elökning 10 – 20 TWh Oljebesparing 40 – 60 TWh

Uppvärmning bostäder-lokaler

Ökar den svenska
statistiken för förnybar
energi

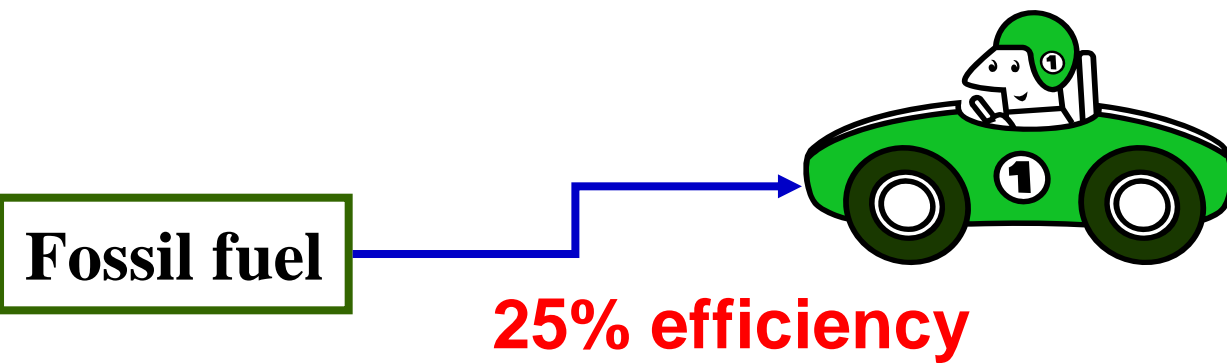
KUNGL.
VETENSKAPS-
AKADEMIEN

THE ROYAL SWEDISH ACADEMY OF SCIENCES

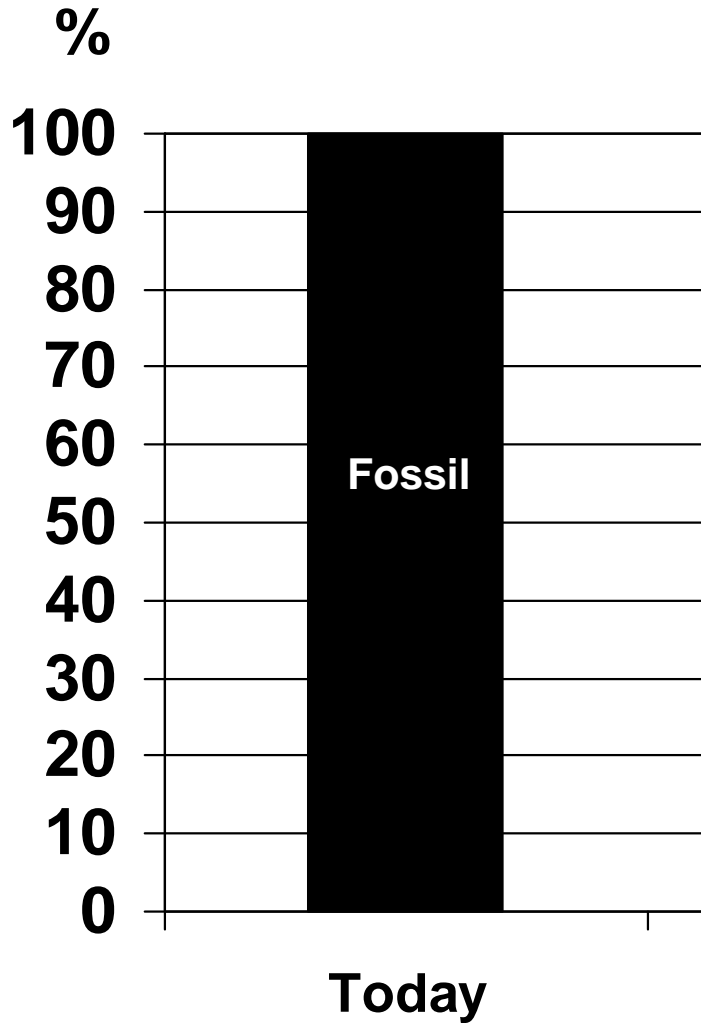
Transport

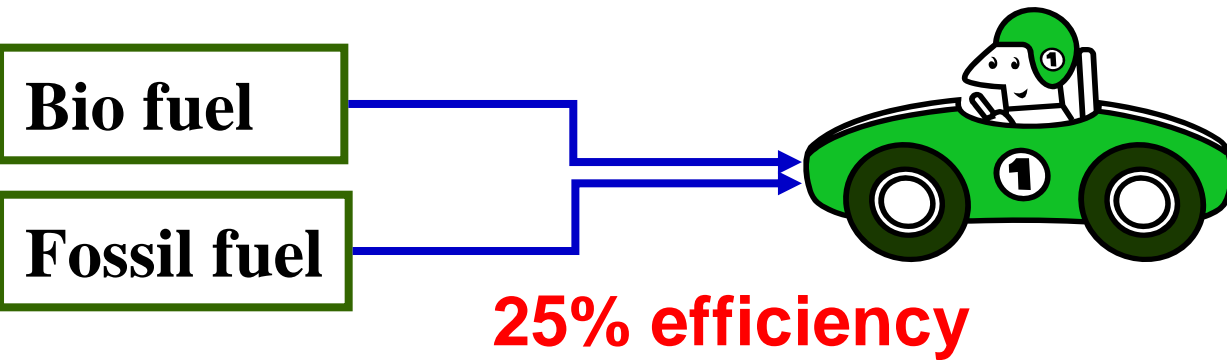
Transport automobile sector

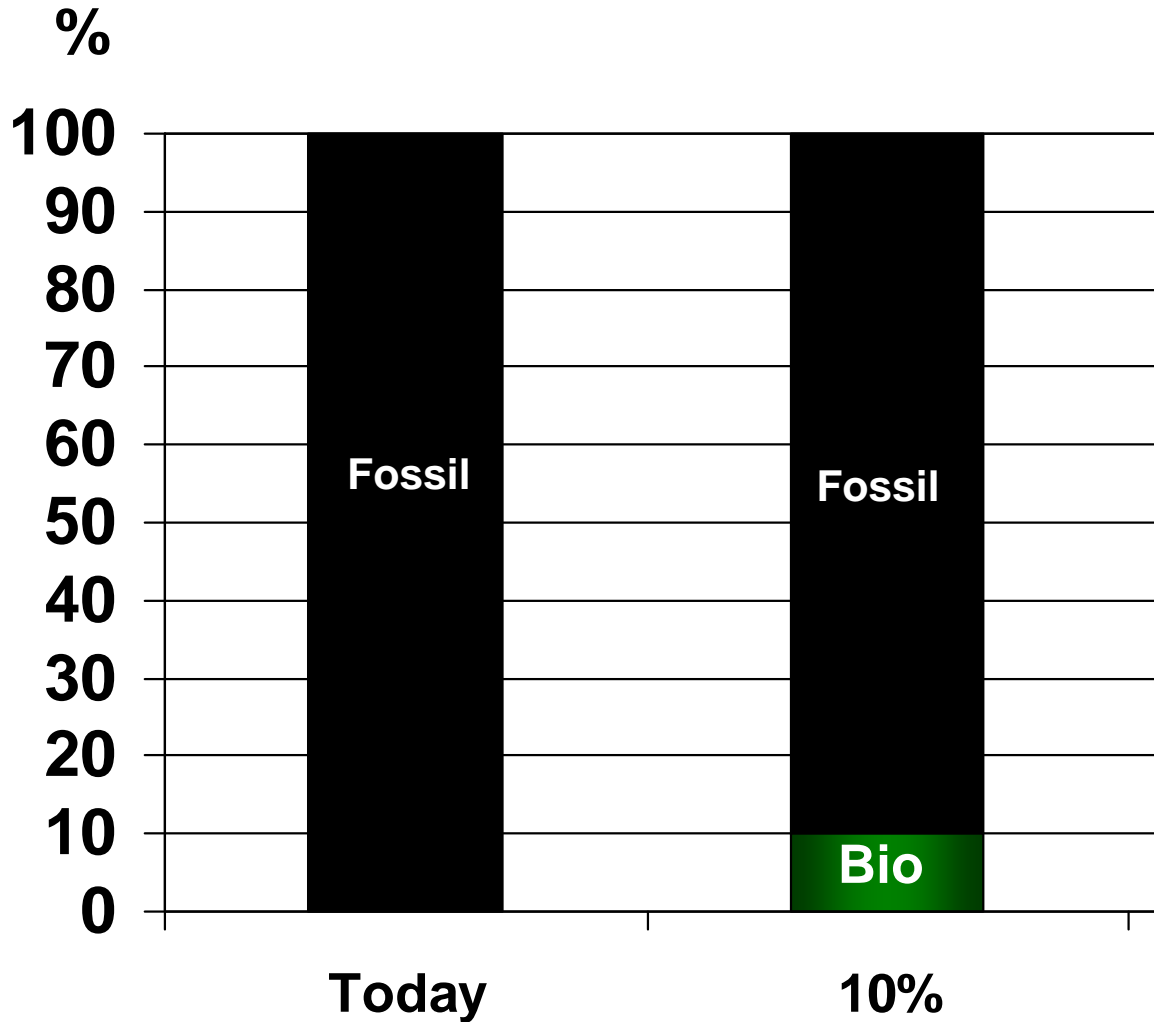
Transport automobile sector

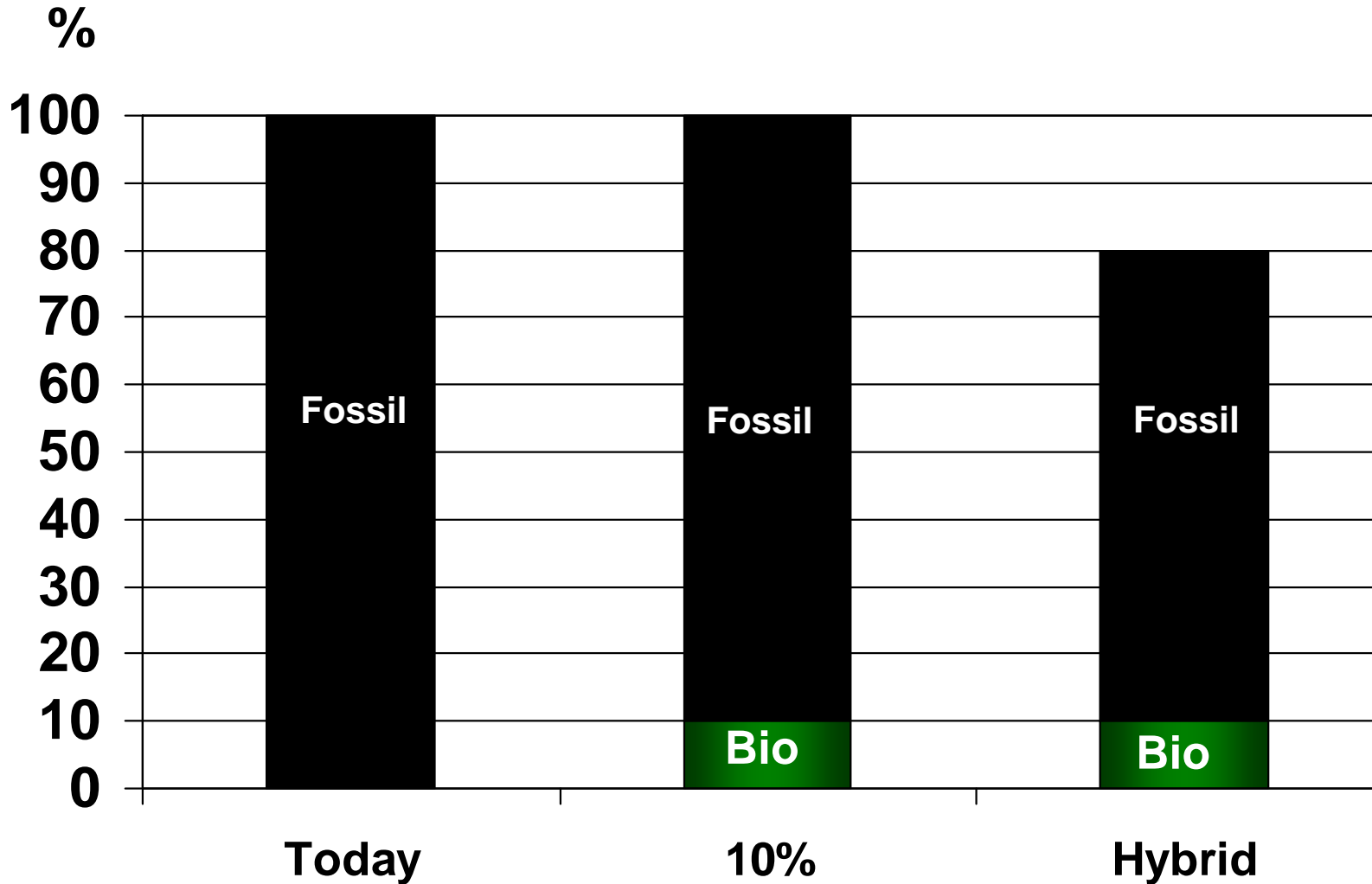
Transport automobile sector

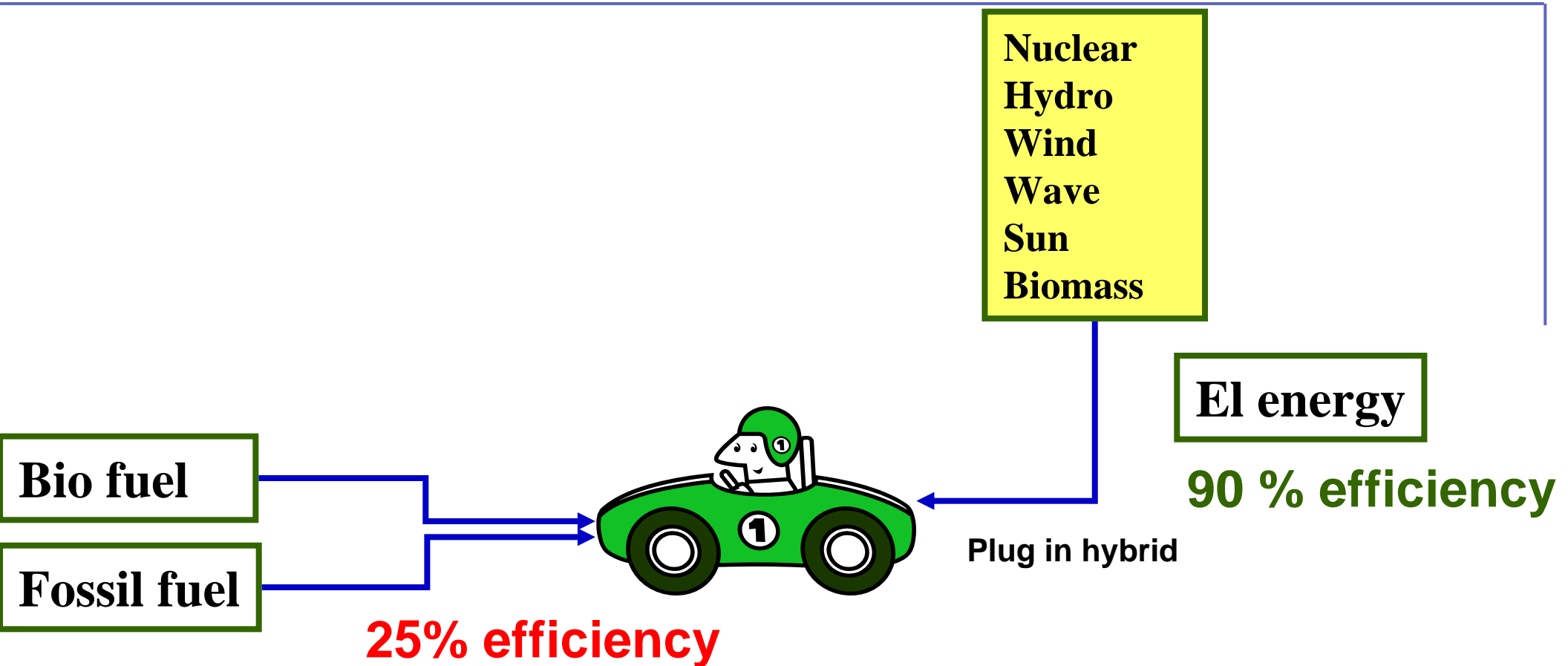
Transport automobile sector

Transport automobile sector

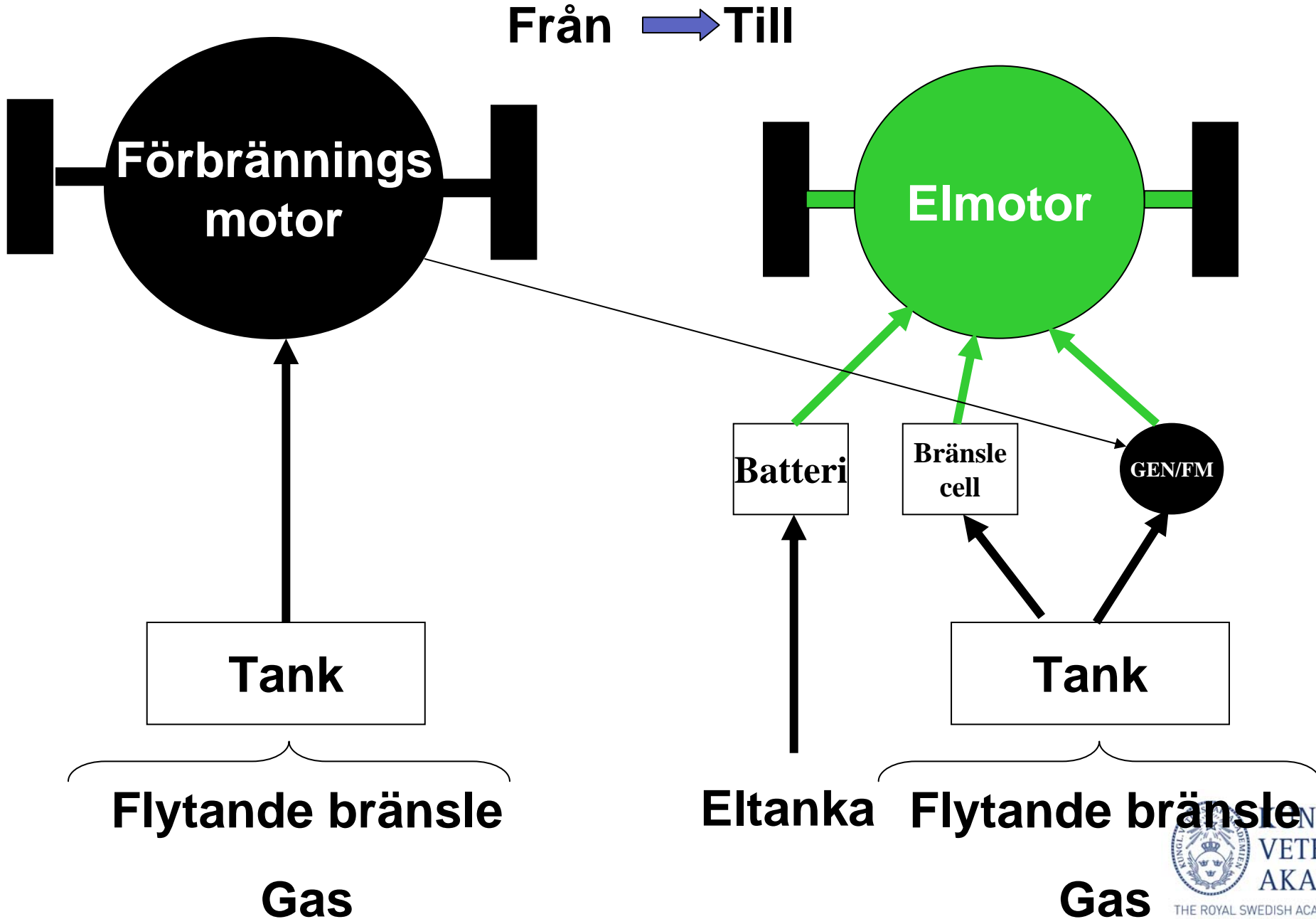

Transport automobile sector

- Hybrid vehicles can cut the fluid fuel consumption up to 30 %
- Plug in hybrids can cut the fluid fuel usage by up to 70 %, the rest is electricity

Teknikskiftet

1942

Under världskrigets avspärrning får elbilen en kort blomstringstid.
2-tons lastbil från ASEA

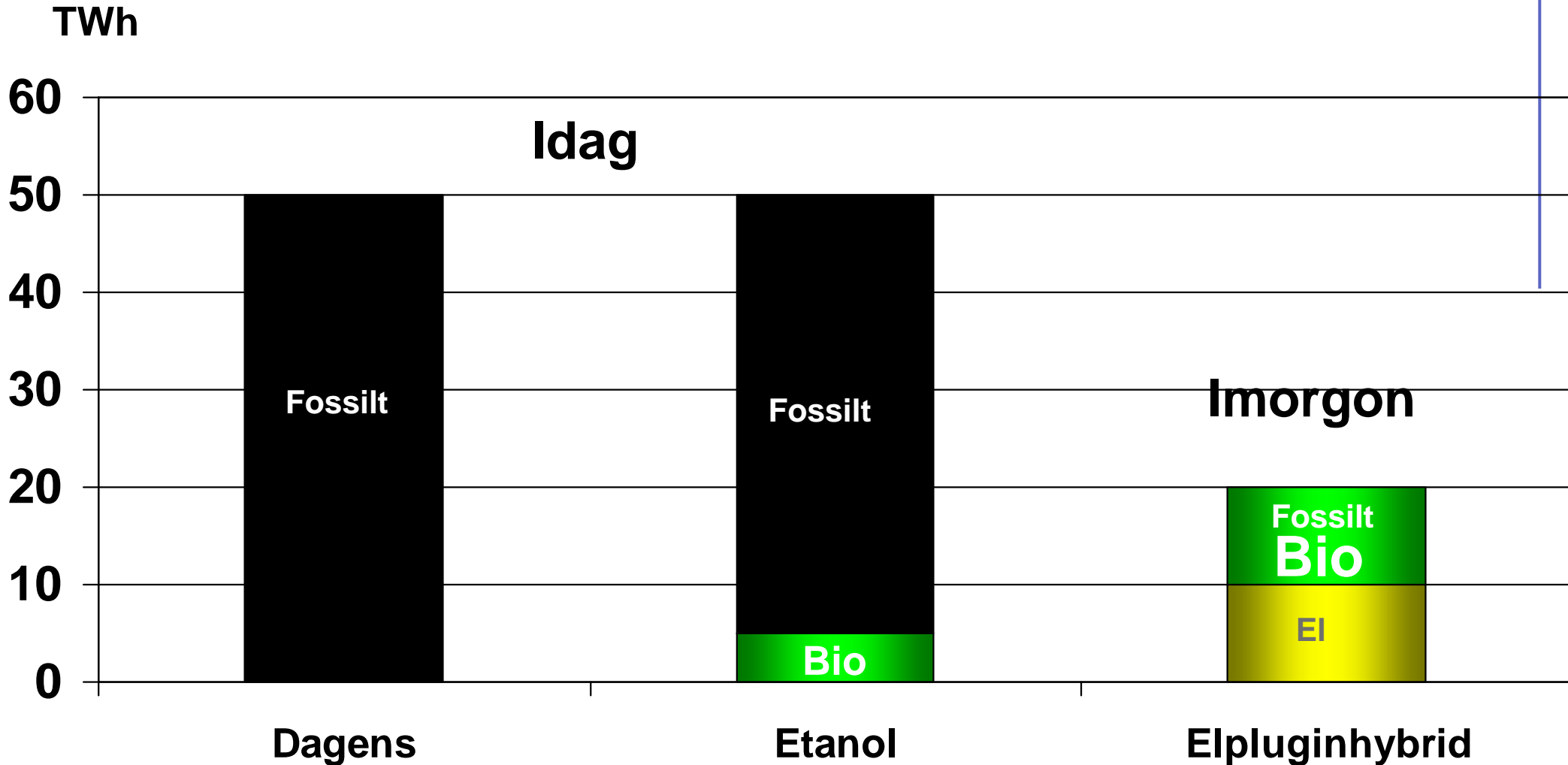
Julen 1947 kördes den Stockholm – Västerås på en eltank

KUNGL.
VETENSKAPS-
AKADEMIEN

THE ROYAL SWEDISH ACADEMY OF SCIENCES

Transporter personbilar Sverige

Energieffektivitet genom att tänka el och tanka el

- Dagens Nyheter 27 oktober 2007

4 MOTOR

LÖRDAG 27 OKTOBER 2007 DN.

Köp en VW och få historiken på köpet

Är du intresserad av att läsa om tyska Volkswagens historia? Köp en bil, vilken som helst ur VW:s breda modellflora, så får du boken på köpet av den svenska generalagenten. Den är på 50 sidor och berättar om den spännande resan som inleddes

Eldrift är framtiden

På bilsalongen i Tokyo pratar alla om miljösmarta lösningar.

TOKYO. Snart är den här, elbilen som ska förpassa förbrännings-

Roligast var kanske ändå de miljövänliga sportbilarna. Honda

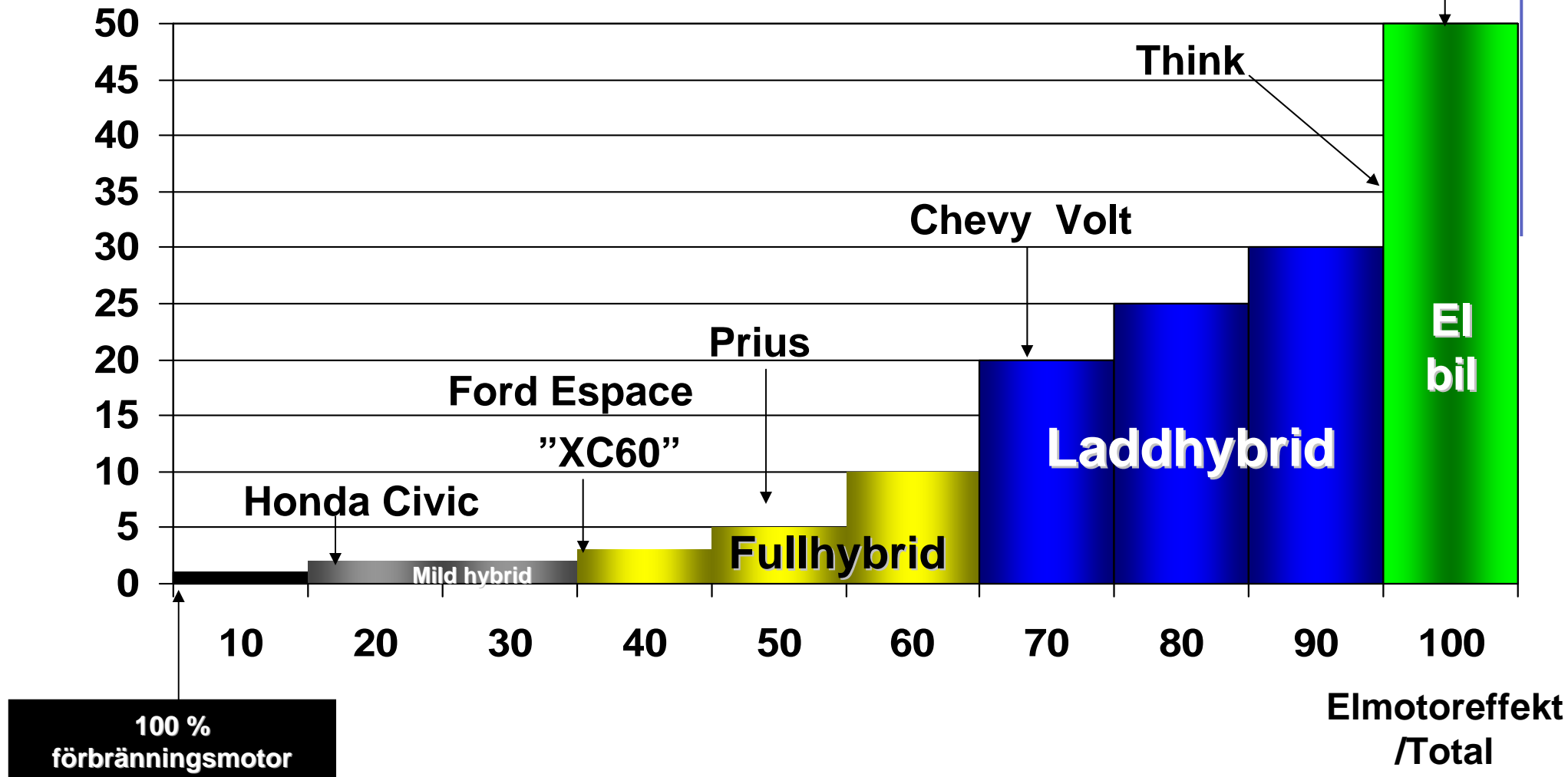
förebud om hur en ny lill-Audi kan se ut.

Hybridiseringsgrad

Batteristorlek

kWh

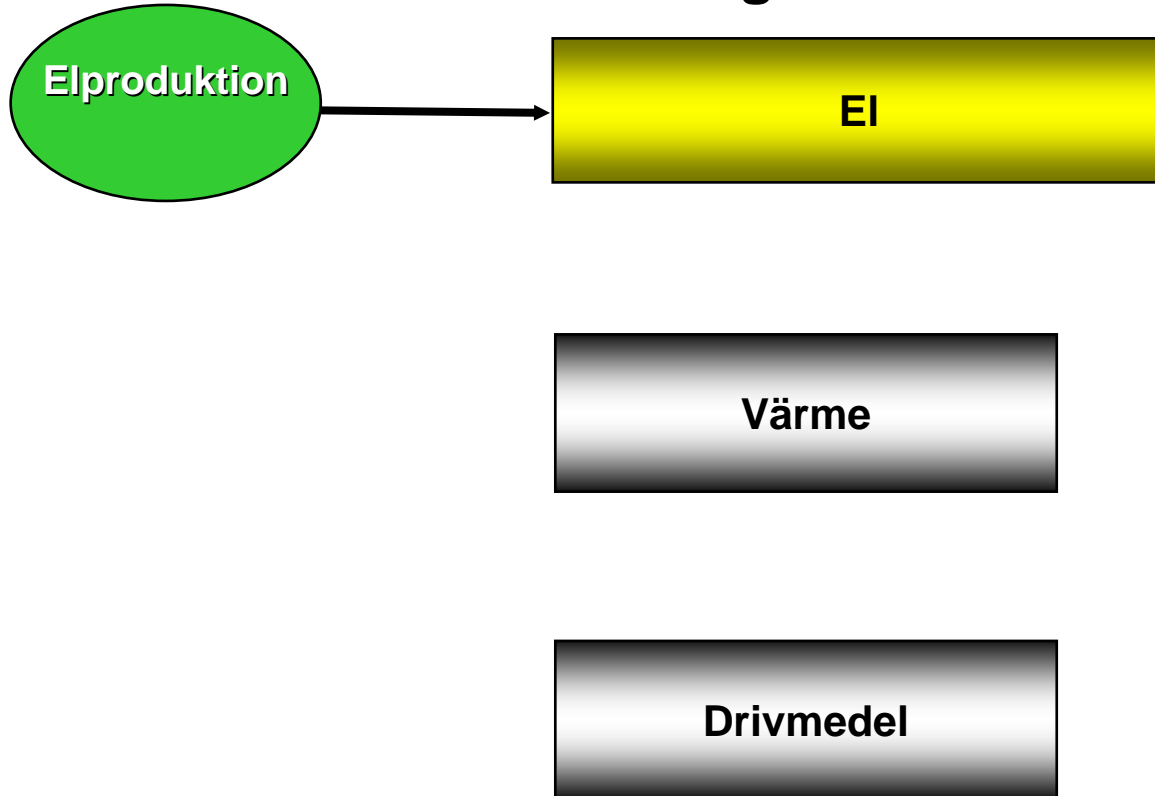

Elmotoreffekt / Total motoreffekt

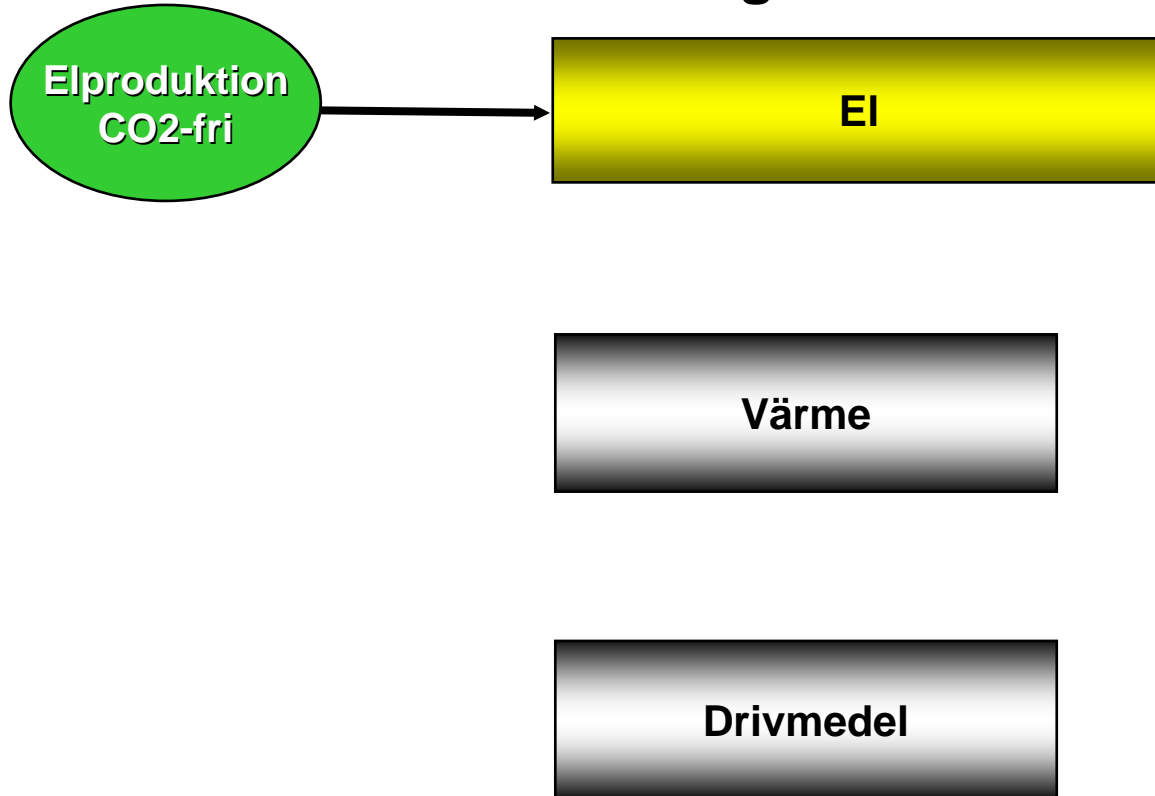

THE ROYAL SWEDISH ACADEMY OF SCIENCES

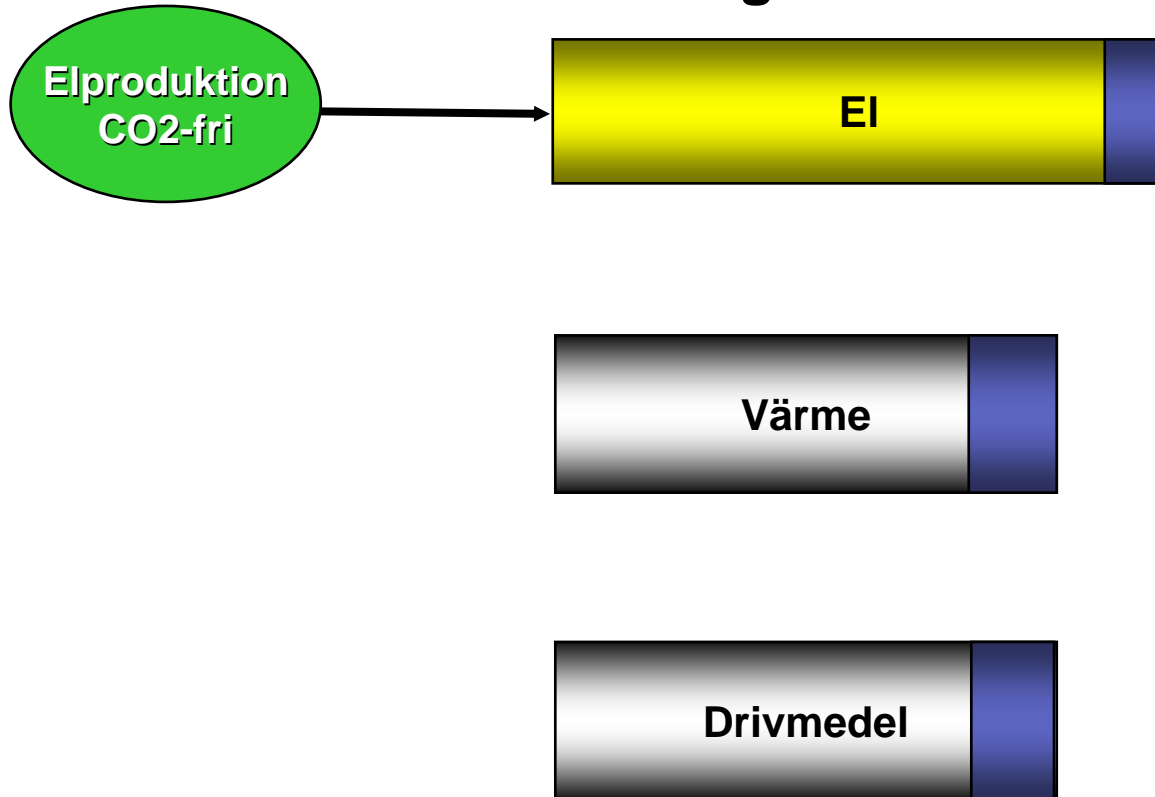
Energibärarna

Energibärarna

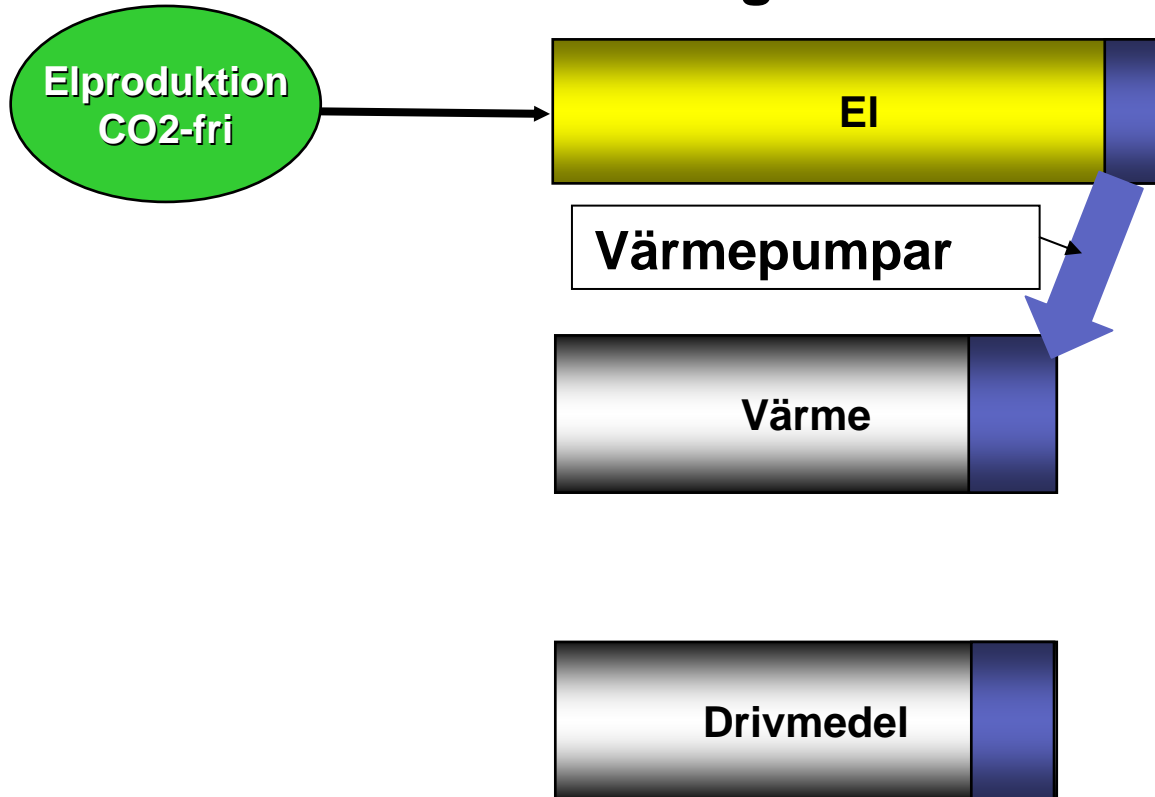

Energibärarna

**Låt elen minska
fossilberoendet inom
värme-
transportsektorn**

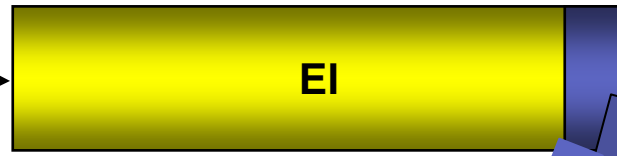
Energibärarna

**Låt elen minska
fossilberoendet inom
värme-
transportsektorn**

Elproduktion
CO2-fri

Energibärarna

Värmepumpar

Låt elen minska
fossilberoendet inom
värme-
transportsektorn

Elhybrider
Laddhybrider
Elbilar

Elproduktion
CO2-fri

Energibärarna

Värmepumpar

Låt elen minska
fossilberoendet inom
värme-
transportsektorn

Resultat:

- Minskat CO2-utsläpp
- Minskat oljeberoende
- Minskad total energianvändning

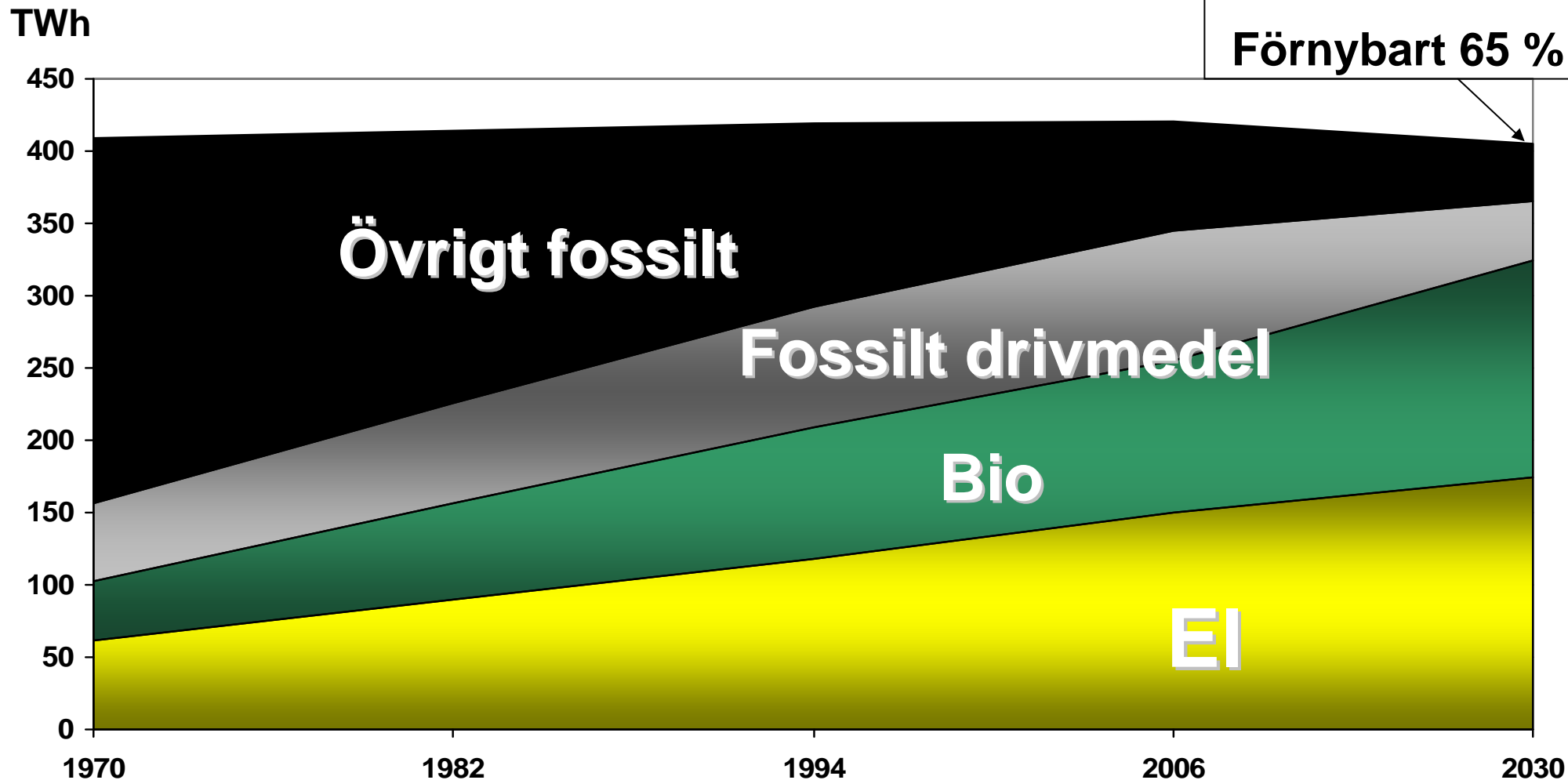
Elhybrider
Laddhybrider
Elbilar

Sveriges totala energianvändning 1970 - 2030

-85 TWh fossilt + 40 TWh bio + 25 TWh el

22 Mton CO₂

Förnybart 65 %

Visste du att:

- 1 kWh el kan spara 4 kWh olja
- 1 kWh el kan spara 5 kWh bensin

Till vad skall vi använda det ökande klimatvänliga elförrådet ?

- **Minska oljeberoendet dvs minska koldioxidutsläppen**
- **Exportera produkter tillverkade med klimatvänlig el**
- **Exportera klimatvänlig el**

Knäckebröd

Knäckebröd
Elektriskt bakat
2,5 kWh/kg

Sverige

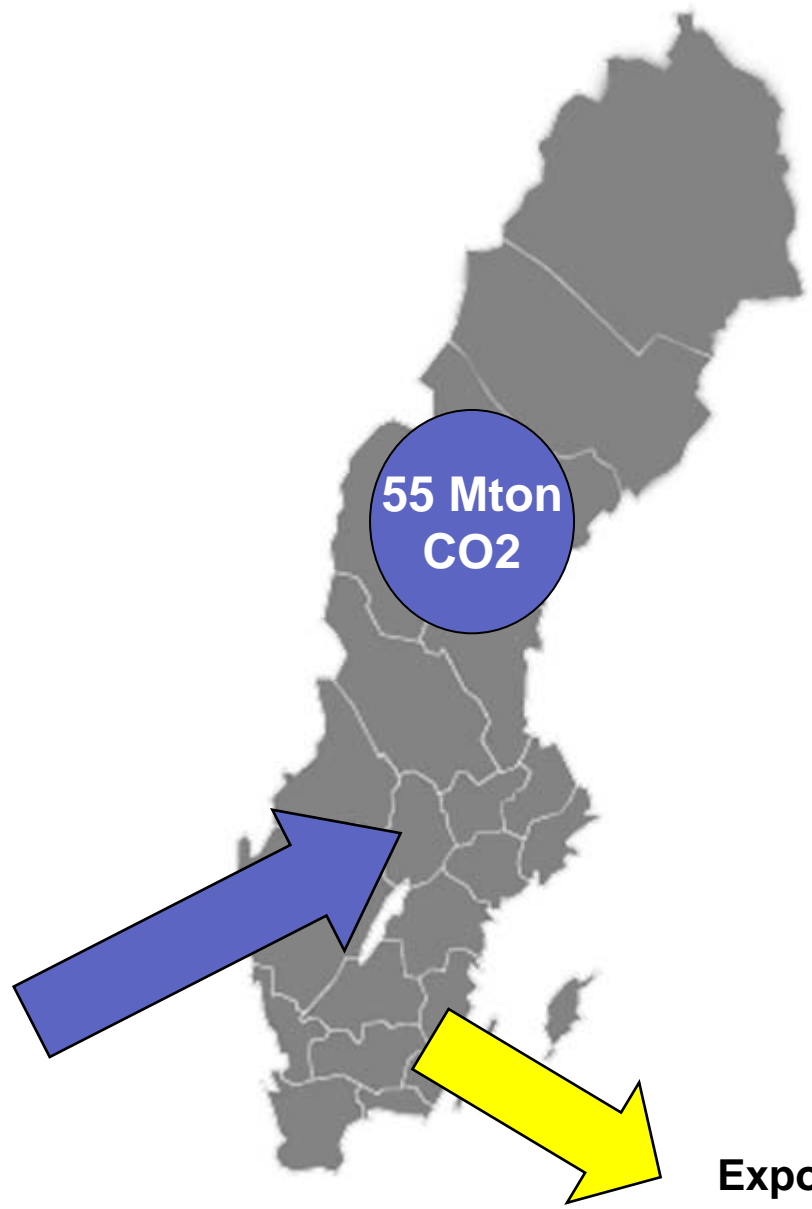
0 g CO₂/100 g

England

125 g CO₂/100 g

**Import
klimatinbäddade
produkter
55 MtonCO₂/år**

Export CO₂-fri el

www.kva.se

Tack för uppmärksamheten !

